

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
KASIM 2024 - SAYI 195

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları DR. SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAIL GÜR - MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

AVRUPA (ALMANYA)

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
www.camlicakitap.de / abone@camlicakitap.de

AVRUPA (HOLLANDA)

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland / info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan reklamların her türlü mesuliyeti, sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f i x / yedikitadergisi

Yeni bir okuma deneyimi için
dijital sayılarımız
Çamlıca Kitap uygulamasında

Yedikitadan...

İstanbul, şimdi olduğu gibi tarih boyunca dünyanın en gözde şehirlerinden biri oldu. Defalarca el değiştirse de geçmişinin çoğunda iki büyük güç; Roma ve Osmanlı Devleti vardır. Doğu Roma'nın (Bizans) merkeziyken Devlet-i Aliyye'nin payitahtı, asitanesi olmuş, asırlar boyu bu özelliğini muhafaza etmişti. Onun Müslümanlarca fethinin, düşman yüreğindeki sızısı hiç geçmedi.

Cihan Harbi diye anılan ilk umumi savaşta da ana hedef, ya doğrudan askerî yahut da siyaseten işgal edilecek İstanbul'du. Ah keşke şu Türkleri sadece İstanbul'dan değil Anadolu'dan bir sürebilseydik diye hep hayal ederlerdi... Bu güzide şehir, onu ele geçirmek isteyenlerin hayallerini böylece süsledi. Hatta Ruslar, ismini bile hazırlamışlardı: Çargrad; Çar'ın Şehri.

Harb-i Umumî'de Ruslarla mücadele, büyük oranda Kafkas Cephesi üzerinde gerçekleşti. Cephe boyunca bir bir düşen kalelerimizden sonra Rus ordusu, Kemah-Tirebolu hattındaki Harşit Vadisi'ne dayandı. Son savunma hattı olan bu vadiye, askerlerimiz ve yerli milis kuvvetlerimiz âdetâ bir destan yazdı. Bir buçuk yıl boyunca Ruslara geçit vermediler ve nihayetinde de zafere erişip 40 yıldır Rus işgali altında olan Kars-Ardahan ötesine kadar düşmanı attılar.

Azim, gayret ve fedakârlık dolu böylesine önemli mücadelelere sahne olmuş Kafkas Cephesi'ndeki, Harşit Vadisi'ndeki savunmamızın bölge haricinde pek bilinmemesi, bu ayki dosyamızın hareket noktası oldu. Asker-sivil bunca şehit ve gazimizin aziz hatıralarına hürmeten, Harşit'te yazılan destanı kapağımıza taşıdık. İstifadeler dileriz.

İçinde

KASIM 2024
sayı

1955

24-43

KARADENİZ'İN ÇANAKKALESİ
RUSLARA KARŞI SON SAVUNMA HATTI

HARŞİT

ALİ RIZA ALPARSLAN

ekiler

6

AYIN GÜNÜ
MEHMET ŞEVKİ

8

YAZIHANE
İLİM EKEN MARİFET BİÇER

10

İNFÖ
LİYAKÂT VE EHLİYET OKULU
ENDERUN
VEYSEL SEKMEN

12

İNGİLTERE'DEN İSTANBUL
MANZARASI
TUNAHAN KANICI

20

SARAYDA KAHVE NASIL
İKRAM EDİLİRDİ?
KAYIHAN ÇAĞLAR

44

ÂNIN HİKÂYESİ
PROPAGANDA UĞRUNA
TUNA SER

46

GENÇ MÜHTEDİLERE
PADİŞAH SAHİP ÇIKMIŞTI
PROF. DR. AHMET KÖÇ

50

GERZE'NİN
SEVİMLİ MİSAFİRİ
BALİNA AYDIN'IN
İLGİNÇ HİKÂYESİ
EMRE BOYACI

56

TARİH AMBARI
MUSTAFA DEDELER

58

BÜYÜK SELÇUKLU
SULTANLARININ ÂLİMLERLE
MÜNASEBETLERİ
VEYSEL SEKMEN

66

BİR OSMANLI DERVİŞİNİN
GÖNÜL GÖZÜNDEN
MEDİNE-İ MÜNEVVERE
YASİN ODABAŞI

76

TESTGÂH
ORTA ÇAĞ'DAN KESİTLER
AHMET SARBAY

78

BULMAÇA
SELMAN ASLAN

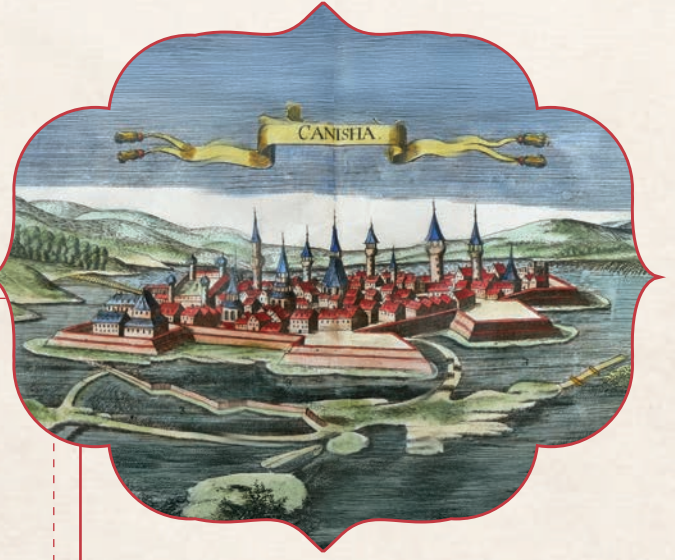

AYIN
GÜNÜ

18
KASIM
1601

TİRYAKİ HASAN PAŞA, KANİJE'DE AVUSTURYA ORDUSUNU MAĞLUP ETTİ

Tiryaki Hasan Paşa'nın destansı savunmasıyla Habsburg ordusu bozguna uğramış, 13 yıl süren Osmanlı-Avusturya Savaşı'nda önemli bir galibiyet elde edilmişti...

● 4 TEMMUZ 1593

Bosna Beylerbeyi Telli Hasan Paşa'nın, Kulpa'da Avusturya ordusuna karşı ağır bir mağlubiyet alması üzerine, 13 yıl sürecek Osmanlı-Avusturya Savaşı başladı.

● 1593

19 Temmuz'da İstanbul'dan hareket eden Sadrazam Koca Sinan Paşa, sınır bölgesindeki Veszprim ve Palota kalelerini aldı. Ancak Budin valisi Hasan Paşa, İstolni Belgrad üzerine yürüyen Avusturya ordusuna yenildi. Bugün Slovakya topraklarında kalan pek çok kale kaybedildi.

● 1594

Estergon ve Hatvan'ı kuşatan Avusturya orduları mağlup edildi. Belgrad'dan yola çıkan Koca Sinan Paşa, Tata, Saint Marton ve Yanıkkale kalelerini fethetti. Osmanlı ordusu, Viyana'ya 120 km'lik mesafeye kadar yaklaşmıştı. Bu esnada Eflak, Boğdan ve Erdel beyleri ayaklanarak Osmanlı'ya isyan ettiler.

● 1595

Osmanlı, bir yandan Avusturya'yla savaşırken, bir yandan da Eflak, Boğdan ve Erdel ayaklanmalarıyla uğraşıyordu. İki cephe arasında kalan Osmanlı ordusu zor durumda kaldı. Habsburg ordusu, Estergon ve Vişegrad'ı ele geçirdi.

1596

Sultan Üçüncü Mehmed, bizzat Eğri seferine çıktı. 26 Ekim'de, Haçova Meydan Muharebesi'nde, Osmanlılar büyük bir zafer kazandı.

1599-1601

Osmanlı ile Avusturya arasındaki sınır çatışmaları devam ederken Eflak-Boğdan-Erdel ittifakı çatlamaya başlamıştı. 1600'de Damat İbrahim Paşa, Kanije Kalesi'ni fethetti. Ardından burası eyalet merkezi yapıldı ve başına Tiryaki Hasan Paşa getirildi.

18 KASIM 1601

Osmanlı ordusunun kışlamak üzere Belgrad'a çekilmesini fırsat bilen Avusturya Arşidükü II. Ferdinand, Alman, İspanyol, Malta ve Papalık askerleriyle 9 Eylül'de Kanije'yi kuşattı. Kalede Tiryaki Hasan Paşa'nın emrinde 9 bin kişilik Osmanlı garnizonu bulunmaktaydı. Büyük bir müdafaa örneği gösteren Osmanlı garnizonunun, kuşatmanın ikinci ayında erzak ve mühimmatı tükenmeye başlamıştı. Tiryaki Hasan Paşa, huruç harekâtıyla Avusturya ordusuna saldırarak bozguna uğratmış, Osmanlı ordusunun yardıma geldiğini sanan Ferdinand ise kaçmıştı. Bu zafer neticesinde 47 büyük top, 14 bin tüfek, 60 bin çadır, Ferdinand'ın altın tahtı ve sancağı ele geçirilmişti.

MERAKLISINA
OKUMA ÖNERİSİ

Ümidin Zaferi, Hasbahçe Kitaplığı

KASIM'DA BAŞKA NE OLDU?

1
KASIM
1911

Trablusgarb'da tarihin ilk hava saldırısı yapıldı.

13
KASIM
1970

Bangladeş'te meydana gelen Bholâ Kasırgası'nda, 500 bin kişi hayatını kaybetti.

16
KASIM
636

İslâm ordusu, Kadisiye Muharebesi'nde Sâsânîleri mağlup etti.

20
KASIM
1624

İmam-ı Rabbanî (K.S.) Hazretleri vefat etti.

İLİM EKEN MARİFET BİÇER

Erbilli Mehmed Lâtîf Efendi-1883

İlim ve maârifin kendisinde toplandığı zat olan vilayet defterdarı Hacı Ârif Efendi'nin lütfen gönderdikleri tebrikname:

“Mezraa-i Maârif ünvanlı risalenizin neşredilmiş olan birinci cüzünü gördüm ve büyük bir memnuniyetle mutâlaa ettim.

İçinde yer alan bilgilerin, herkesin istifade edebileceği tarzda, güzel ahlâkı öven ve teşvik eden, nasihatlerde bulunan, manzum ve mensur hayli yazılardan meydana geldiğini gördüm.

Elde edilecek güzel meyveleri, iftihar ve sevinç sermayesi olan böyle mahsuller ile ilim ve marifet bostanının temellerini süslediğiniz için himmet ve gayretinizi tahsin ve tebrik eylerim...”

Mezraa:

“Bunca hatalarımızı affetmekten başka bir de ilim ve kemâl ufkunun parlak güneşi ve daha doğrusu aklî ve naklî ilimlerin mücesssem hulasası ünvanına layık böyle

Osmanlılar devrinde bir memur; Erbil’de doğup Musul’da, Halep’te, Maraş’ta, Selanik’te, Kosova’da, İşkodra’da görev alabilirdi. Bugün altı farklı ülkenin sınırları içinde kalıyor bu şehirler. İşte Mehmed Lâtîf Efendi, tam da böyle bir memurmuş. Maârif-perver bir zat olarak, Selânîk’te vilayet muhasebe kaleminde çalışırken, “Mezraa-i Maârif (Eğitim Tarlası)” isimli bir mecmua neşretmiş, tek başına. Onun ilim irfan yolundaki bu gayreti, kıymet bilir ehl-i kemâl tarafından takdir edilmiş. Bu manada gönderilen mektuplar ve cevabı, bu ay yazıhanemizde kendine yer buldu...

bir edib ve fâzıldan gördüğümüz tahsin ve tebriklere karşı teşekkürü edaya kâfi kıymetli ve süslü sözler söylemekten aciziz. Binaenaleyh, teşekkürlerimizi arz için deriz ki; mecmuamızın muhtevası:

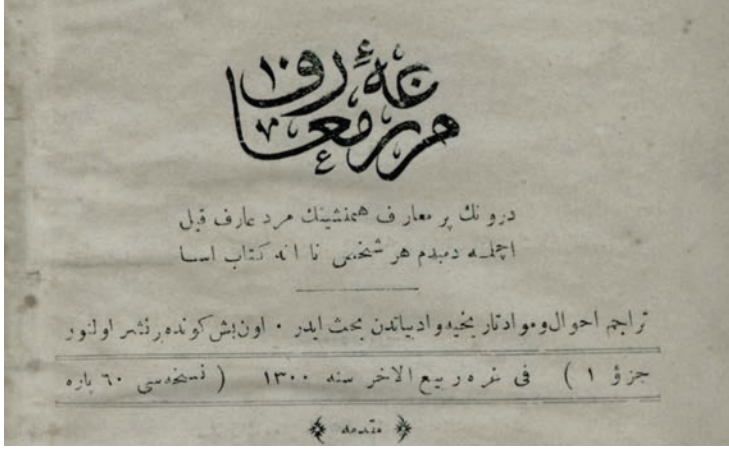
Gerçi bostan-ı maârifde hass ü hâşâkdir Tarh-ı ezhâr eyler anı ehl-i ilmin râğbeti

(Mecmuamızın içindekiler gerçi maârif bostanındaki çer çöp gibidir ama ilim ehlinin râğbeti, onu bir çiçek bahçesi eyler.)”

Seçkin edebiyatçılarımızdan Miralay Kemal Bey Efendi’nden mektup:

“Dünyada maârifi ve zat-ı âlîleri gibi mesleğinde muktedir zatların kalemlerinin eserlerini takdir etmeyenler, maârifin kadr u kıymetini ve ehemmiyetini bilmeyenler ile bu yolda fikir yürüterek, kafa yorarak iki üç satırlık olsun bir şey kaleme almayanlardır...”

Mezraa-i Maârif isimli muteber risalenizin birinci nüshasını büyük bir iftiharla baştan sona mutâlaa ve elhak, içindekilerden tamamıyla istifade olundu. Bu babda vaki olan hususi himmet ve gayretlerinize

↑ Mezraa-i Maârif'in ilk sayısının kapak/ünvan kısmı

teşekkür eder ve bilhassa ifası lazım gelen tebriklerimi sunarak böyle bir değerli eserin devamı ricasını arz ederim.”

Mezraa:

“Maârifî seven ve kıymetini takdir eden edebiyatçıların en seçkini, bizim gibi maya tutmayanları da teşvik ve noksanlarımızı ikmale çalışan ve üstüne üstlük bir de bu gibi tebrik ve taltif eyleyen ehl-i kemâldir. Kendimizle beraber fikrimize ortaklık edenler namına, kemâl-i mübâhât ile (iftihar ederek) teşekkürlerimizi arz ederiz...”

Talebeden Abdülbaki Efendi'den mektup:

“Geliri mektebimize feda edilen *Mezraa-i Maârif* serlevhalı mecmuayı hevesle alıp okuyoruz. Bundan hasil ettiğimiz sevinç ve mutluluk, bizim gibi aciz talebeleri, teşekkür etmekten nasıl aciz bırakır? Hele şu, “masumlar cemiyeti” diye isimlendirilesi mektebimiz, böyle şereflere mazhar oldukça, ilim ve marifet tahsili için bu küçük yüreklerimizin içinde hakikaten büyük bir iştiyak ve arzu duyduğumuzu iftiharla hissetmekteyiz.”

Maârif tarlasından bir numune

Bazı münasebetli kelimelerin ebced hesabınca yekdiğerine uygunluğu bulunur:

97	Âb-ı Zemzem-Ka'be
102	Hubb-i Muhammed (s.a.v.)-İman
64	Nuh-Naci (kurtarıcı)
477	İbadet-İzzet
140	Sa'y (çalışmak)-İlim
101	Sabah-Mesâ (akşam)
11	Deva-Tıp
413	Tevbe-Pişmanî
141	Âlem-Fani
128	Sulh-Niza'
58	Mahbub-Naz
76	Divane-Gönül
701	Ateş-Şita (kış)
470	Dost-Aşk
256	Nur-Nehar (gündüz)
609	Hâb (uyku)-Rahat
150	Seyf (kılıç)-Sultan
71	Emel-Elem
450	Muhabbet-Meveddet

Binaenaleyh masumların edeceği teşekkür yine masumane duadan ibarettir. Mecmuanızı elimize aldıkça ve mütalaasıyla mutlu oldukça ömür ve ikbaliniz duasıyla lisanımızı süslemek, birinci vazifemiz oluyor. İşte bütün mektep arkadaşlarım namına bu teşekkürnameyi acizane kaleme alarak takdime cesaret ettim.

Mekteb-i Osmanî Üçüncü Sene Talebesinden
Abdülbaki”

Mezraa:

“İstikbalimizin ümidi olan gençlerimizin şu arzularına bihakkin memnuniyetimiz ve teşekkürlerimizi arz ederiz.” ■■

Liyakat ve Ehliyet Okulu Enderun

Kuruluş ve Tarih Süreci

Enderun mektebi, Sultan İkinci Murad devrinde kurulmuş, Fatih Sultan Mehmed zamanında kurumsallaşmıştır.

Varlığını 400 küsur yıl devam ettirmiş ve 1909'da kapatılmıştır.

Amaç ve Misyon

Gaye, sadakatle hizmet edecek kabiliyetli devlet adamı yetiştirmektir.

Bununla birlikte padişahların hususî hizmetlerini yapacak kimseler de yine buradan çıkmıştır.

Öğrenci Seçimi ve Kabul Şartları

- 1 Enderun'a sadece zeki ve yetenekli öğrenciler seçilerek alınmıştır. Burada üstün zekâlılar ile üstün yetenekliler eğitim görmüşlerdir.
- 2 Enderun'a, önceleri devşirilen gayrimüslim çocukları alınırken daha sonraki devirlerde Müslüman çocukları da alınmaya başlanmıştır.
- 3 Müslüman kültürü ve terbiyesi ile 5-8 yıl eğitilen çocuklar içerisinde ehil görülenler, Enderun'a kabul edilmiştir.

Eğitim Süreci ve Yöntemleri

14-18 yaşlarındaki seçkin öğrencilerin Enderun'daki eğitimleri 7-8 yıl sürmüştür.

Enderun'da imtihan yoktur. Yükselme, öğrencinin kabiliyet ve yeteneğine bağlıdır.

Dersler, uygulamalı şekilde işlenmiştir.

Enderun Öğrencisinin Bir Günü

Sabah namazından önce uyanır, Kur'ân-ı Kerîm okurlar.

Padişahla birlikte Ağalar Camii'nde sabah namazı kılınır, ardından güneş doğana kadar ders çalışılır.

Her oda mensubu, koğuş işlerini yaptıktan sonra derslere geçilir. Dersler öğleye kadar devam eder.

Ağalar Camii'nde öğle namazı kılınır, ardından ikindiye kadar derslere vakit ayrılır.

İkinci namazı sonrası tahsile devam edilir.

Akşam namazından bir saat önce abdest alınır, ezan vaktine kadar Kur'ân-ı Kerîm okunur.

Ağalar Camii'nde akşam namazı kılınır, ardından devlete ve padişaha dua edilir.

Yatsı namazını cemaatle birlikte koğuşlarında kılarken, odalarına çekilirler.

Gündelik Hayat ve İhtiyaçlar

Üç ayda bir harçlık alan öğrencilerin bütün ihtiyaçları, devlet tarafından karşılanmıştır.

Enderunlu öğrenciler, Büyük ve Küçük Odalar, Doğancı Odası, Seferli Odası, Kiler Odası, Hazine Odası ve Has Oda gibi koğuşlarda kalmışlar ve burada pratik yapmışlardır.

Enderun'da aynı anda eğitim gören öğrencilerin sayısı, 258 ila 600 arasında değişmiştir.

Mezunlar

Enderun'dan mezun bir kimse, en az **3 dil** bilmekte ve en az **bir zanaat** icra edebilmektedir. Bazıları âlim seviyesinde ilim sahibidir. İçlerinde **hafız ve hafız-ı kurrâ** olanlar vardır.

Osmanlı sarayının mimarı, nakkaşı, ressamı, hattatı, kâtibi, imamı, müezzini, tarihçisi vs. Enderun'dan yetişmiştir.

Bu müesseseden 79 sadrazam, 3 şeyhülislâm, 36 kaptan-ı deryâ, 100'den fazla vezir çıkmıştır.

Eğitimin İçeriği

Enderun'da verilen dersler, günümüzde farklı fakültelere dağıtılmış bir şekilde yükseköğretim kurumlarında verilmektedir.

Dinî Eğitim

Kur'ân-ı Kerîm, İlmihâl, Tecvid, Tefsir, Hadis, Fıkıh, Kelam

Sosyal Bilim

Tarih, Coğrafya, Harita Yapımı, Adâb-ı Muaşeret

Lisan Eğitimi

Arapça, Farsça, Türkçe

Güzel Sanatlar

Edebiyat, Hat, Tezhip, Minyatür, Cilt

Fen Bilimi

Matematik, Geometri, Astronomi, Kimya, Fizik

Spor Eğitimi

Ok ve Cirit Atma, Ata Binme, Güreş

Bazı Mezunlar

Gedik Ahmed Paşa

Makbul İbrahim Paşa

Sokullu Mehmed Paşa

Köprülü Mehmed Paşa

Levnî

Şehid Ali Paşa

KAFKAS CEPHESİ'NDE SON SAVUNMA

HARŞİT

Savaşın Kumandanları

Mehmed Vehib Paşa: 3. Ordu Kumandanı
Fevzi Paşa: 2. Kafkas Kolordu Kumandanı
Selahaddin Adil Paşa: Lazistan Cephesi Kumandanı
Kazım Karabekir Paşa: 1. Kolordu Kumandanı
Yakup Şevki Paşa: 2. Kolordu Kumandanı
Trabzonlu Hacı Hamdi Paşa: 37. Tümen Kumandanı

Trabzonlu Ali Rıza Bey: 109. Alay Kumandanı
Binbaşı Hüseyin Avni Bey: Kop Savunması'nın Kumandanı
Kaymakam Zekeriya Bey: 11. Tümen Kumandanı
Bilal Çavuş

Taktikler

- Kafkas Cephesi'nde, güneyde Kop ve Lazistan; kuzeyde ise (yani sahil kısmında) Hopa, Of, Akçaabat, Görele ve Harşit cepheleri oluşturuldu. Düşman, bu cephelerin hepsini aşip Harşit'e geldi.
- 3. Ordu merkezi, Sivas-Suşehri'ne çekildi.
- Kolordu sayısı ikiye düşürüldü.
- Karadenizli askerler ve rütbeliler, sahil kısmında görevlendirildi.
- Yöre halkı, Teşkilât-ı Mahsûsa bünyesine alınarak onların bilgilerinden istifade edildi.

Nasıl Kazandılar?

- Az sayıdaki toplarımızı farklı farklı noktalarda geceleri ve kapalı havalarda ateş ettirip düşmana çok topumuz varmış intibayı verildi.
- Düşmana, yerli milis güçlerin kılavuzluğunda âni baskınlar yapıldı.
- Nehrin üzerindeki köprüler imha ettirildi.
- Düşmanın en ufak kımıldayışında, şiddetle karşılık verildi.
- Askerlerimiz, bir buçuk yıldır devam eden direnişte, Rusları iyice bunalttı.
- Rusların yaptığı bütün teşebbüsler sonuçsuz kaldı.
  - 7-8 Kasım 1917'de hücumu geçilerek, Gümüşhane-Kürtün Kabaktepeler Yaylası'nda bulunan Rus karargâhı ele geçirildi.
- Düşman, Harşit Nehri'nin doğusuna sürüldü.

Birinci Dünya Savaşı'nın Kafkas Cephesi'nde mağlup olan Osmanlı ordusu, Rusların ilerleyişini, Kafkas Cephesi'nin batı ucundaki Harşit Müdafa Hattı'nda durduracaktı. Harşit'te bir buçuk yıl süren destansı savunma sayesinde düşmana geçit verilmemiş, kazanılan zafer, Karadeniz'in Çanakkale'si olarak tarihe geçmişti...

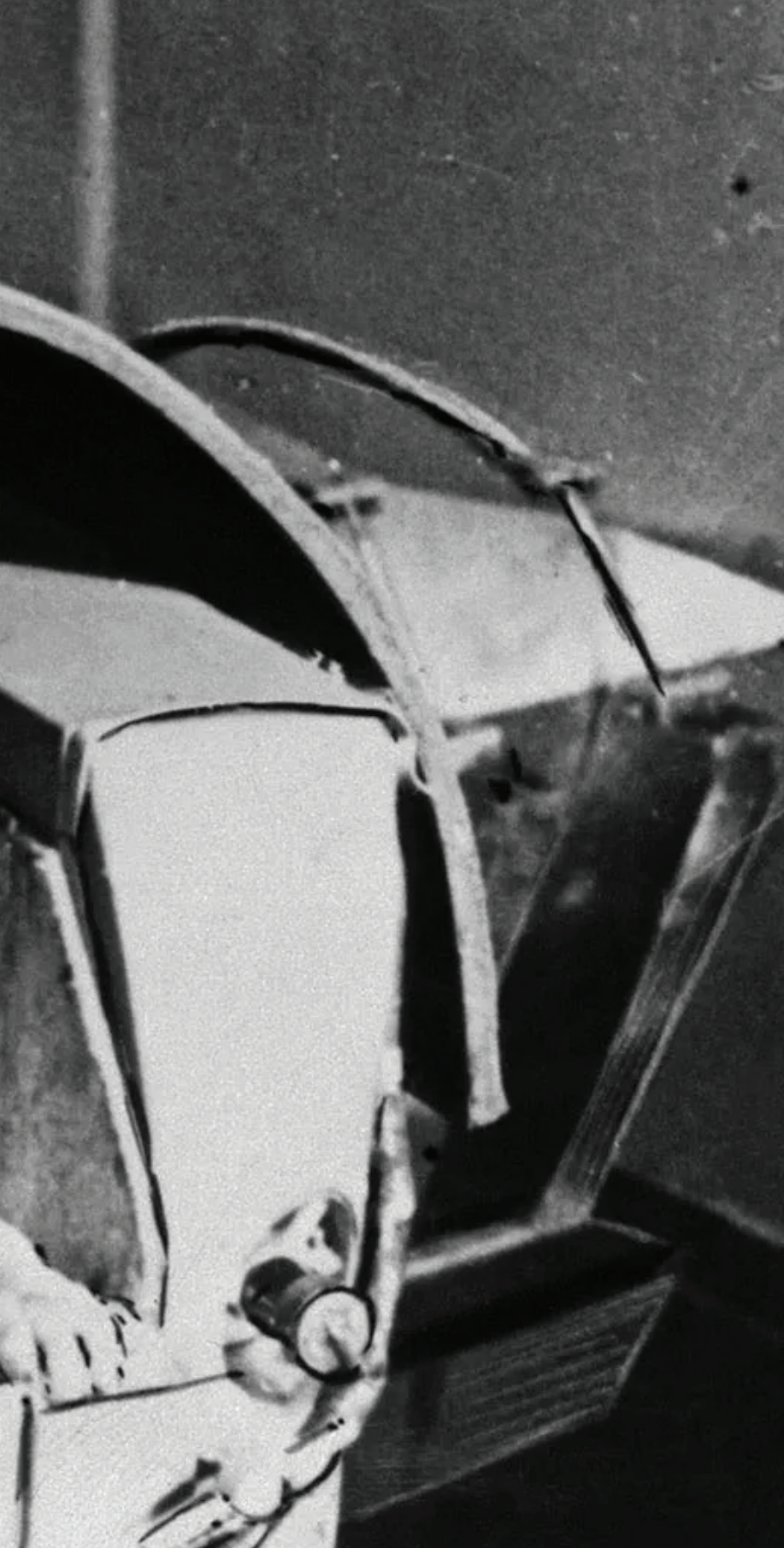
Netice

- Ruslar, Harşit Müdafaası'nı kıramayınca, çekilerek ateşkes ilân ettiler.
- 15 Aralık 1917'de Erzincan Mütarekesi'ni imzaladılar. İşgal ettikleri topraklardan çekildiler.
- 3 Mart 1918'de Osmanlı ile Brest-Litovsk Barış Antlaşması imzalandı.

Üçüncü Ordu Azerbaycan'da

- Harşit'te düşmanı durduran 3. Ordu birliklerimiz, diplomatik süreçlerle eş zamanlı olarak harekete geçerek Bayburt, Erzurum, Erzincan, Kars, Ardahan ve Batum'u işgalden kurtardı.
- Harşit Müdafaası destanında yer alan 3. Ordu'nun 5. Tümen'i yani Kafkas İslâm Ordusu; Azerbaycan ve Dağıstan halkının yardımına koştu.

ânın
hikâ-
yesi

TUNA SER

آنک چکایری

PROPAGANDA UĞRUNA

4 Ekim 1957 tarihinde Sputnik 1 fırlatılmış ve Sovyetler Birliği ile ABD arasında uzay yarışı başlamıştı. Sovyet Rusya'sı bir sonraki büyük adımı atmak ve ilk uydunun propaganda değerinden yararlanmak için aceleyle Sputnik 2'yi fırlatmak istiyordu. Fakat yeterli zaman yoktu. Sadece 3 haftada aceleyle hazırlanan Sputnik 2, "Laika" isimli bir sokak köpeğiyle 3 Kasım 1957'de fırlatıldı. Bu uzay seferinde, yeterli geliştirme süresinin olmaması nedeniyle, Laika'yı kurtarmak için hiçbir önlem alınmamıştı. Mühendisler, uzun bir görev için çevre kontrol sistemini tasarlamamışlardı. Laika'nın yörüngeye ulaştıktan sonra yalnızca birkaç saat hayatta kaldığı düşünülmektedir. 10 Kasım'da uydunun pilleri bitti ve bilimsel deneylerden gelen verilerin alınması da durdu. İlerleyen aylarda da yandı. Laika belki Dünya yörüngesine giren ilk hayvandı ama sonu acı oldu.

KEKLiĞİN AKİBETİ

İbretlik bir kıssadır ki, Yavuz Sultan Selim Han'a atfedilir:

Sultan, tebdili kıyafetle Kuşlar Çarşısı'nı geziyormuş. Burada, avcılar, avladıkları kuşları, tuzakçılar, yakaladıkları maharetli, eğitilmiş, güzel kuşları satıyormuş.

Padişahın gözü bir ara kekliklere ilişmiş. Kekliklerin fiyatı bir altın iken âdeta altın kafes içinde bulunan bir kekliğin kafesinde "300 altın" yazmaktaymış. Padişahın gözü 300 altınlık kekliğe takılmış:

"Hayırdır?" diye sormuş satıcıya.

"Bunun diğerlerinden ne farkı var ki, bunlar 1 altın, bu ise 300 altın?"

Satıcı "Bu keklik özel eğitilmiş; bunun ötüşünü duyan ne kadar keklik varsa hepsi, onun etrafına doluşur." diye açıklamış ve "Tabii bu arada avcılar da o etrafına toplanan keklikleri rahatça avlarlar." diye eklemiş.

Padişah "Bunu satın alıyorum." diyerek 300 altınlık kekliği satın almış. Ardından, hemen oracıkta kekliğin başını kesivermiş.

Satıcı, şaşkın vaziyette "Ne yaptınız, en maharetli kekliğin kafasını koparttınız, yazık değil mi?" diye sorunca, padişah şu cevabı vermiş:

"Bu, kendi soyuna ihanet eden bir kekliktir. Bunun akıbeti, er ya da geç budur..."

**Sultan İkinci
Abdülhamid Han
devrinde, Belgrad
ormanlarına zarar
verip ormanı
tahrip ettikleri
için bir köyün
toplu hâlde sürgün
edildiğini.....**

BİLİYOR
MUYDUNUZ?

ÂSİTÂNE

Farsçada “eşik” demek olan bu kelime, Osmanlı terminolojisinde iki manada kullanılırdı: Birincisi, “büyük tekke” idi. Tekkelerin küçüğüne zâviye (hücre), ortancalarına tekke, çile çıkarılan büyük Mevlevihâneler’e “âsitâne” denirdi. İstanbul’daki Mevlevihâneler, âsitane idi (Yenikapı, Galata, Üsküdar, Beşiktaş, Bahâriye, Kasımpaşa). Tarikatların merkezleri de âsitâne idi. Konya’daki Mevlânâ Dergâhı ve Hacıbektaş’taki Bektâşî Dergâhı gibi...

İkinci manası ise mecazen İstanbul şehridir. Zira İstanbul, devletin merkezi ve her türlü mesele için başvurulmuş eşik, padişah ve hükümet kapısının eşigi idi. “Âsitâne-Aliyye” veya “Âsitâne-i Saâdet” gibi yüceltici terkipler de kullanılırdı.

ANKÂ VE OKYANUS

Sultan Birinci Ahmed Han, Aziz Mahmud Hüdâyî Hazretleri’ne bir hediye göndermiş ancak Hüdâyî Hazretleri, bu hediyeyi kabul buyurmamış. Padişah, bu sefer hediyeyi Şeyh Abdülmecîd-i Sivâsî’ye göndermiş, o ise kabul etmiş. Padişah:

“Bu hediyeyi Hüdâyî Hazretleri’ne gönderdim, kabul etmediler.” deyince Şeyh Abdülmecîd-i Sivâsî: “Padişahım! Hüdâyî, bir ankâdır, lâşeye tenezzül etmez.” karşılığını vermiş.

Padişah, birkaç gün sonra Hüdâyî Hazretleri’yle karşılaşmış ve “Hediyeyi, Şeyh Abdülmecîd-i Sivâsî’ye gönderdim, o kabul etti.” deyince “Padişahım! Şeyh Abdülmecîd, bir okyanustur. Bir damla pis su düşmekle okyanus kirlenmez.” buyurarak zarifane bir ifade buyurmuşlar.

SIHHAT

Ebû Zerr el-Gıfârî Radiyallahu (anh) Hazretleri’nin ismi Cündüb bin Cünâde olup ilk Müslümanlardandır. Peygamber Efendimiz’e (s.a.v.) dördüncü yahut beşinci olarak iman etmişti. Müslüman olunca kavminin beldesine dönerek onları İslâm’a davet etmiştir.

Bir gün Ebû Zerr’i (r.a.) bir yerde konaklamış, etrafa bakınırken görmüşler. Sebebi sorulduğunda, Ebû Zer (r.a.), kişinin sıhhatine dikkat etmesi ile alâkalı şu cevabı vermiş: “Uyuyacak bir yer arıyorum. Zira bu nefsim, bir binektir. Ona iyi davranmazsam beni taşımaz.”

HER EVDE OKUNMASI GEREKEN ÜÇ ESER

Yeni
Çıkanlar

- ◆ Sevgili Peygamber Efendimizin (s.a.v.) mübarek vasıfları ve yüce ahlakı
- ◆ Tercümesi ve izahıyla 500 hadis-i şerif
- ◆ Kalpleri takviye edip takvaya ulaştıran kıssalar

İslâm âlimlerinin en muteber eserlerinden istifade edilerek hazırlan bu kitaplar, sade ve anlaşılır bir üslupla herkesin rahatlıkla okuyup anlayabileceği şekilde hazırlandı.

Çamlıca Kitap mağazaları ve www.camlicakitap.com'da!

YILIN EN BÜYÜK KAMPANYASI

7. SANAL KİTAP FUARI

Özel
Kampanyalar

Sürpriz
Hediyeler

11 KASIM- 23 ARALIK 2024

%45'e
varan
indirimler

İndirimler mağazalarımızda da geçerlidir

sanal
fuar

camlicakitap.com

Kredi Kartına
6 taksit Fırsatı

Kapıda
Ödeme

500 TL ve Üzeri
Ücretsiz Kargo

Üye Olmadan
Hızlı Alışveriş